

BÀI DỰ THI
CUỘC THI GIỚI THIỆU SÁCH VỀ CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH
CHỦ ĐỀ “BÁC HỒ - NIỀM TIN QUA TỪNG TRANG SÁCH”

Họ và tên: Phạm Thị Cẩm Lệ

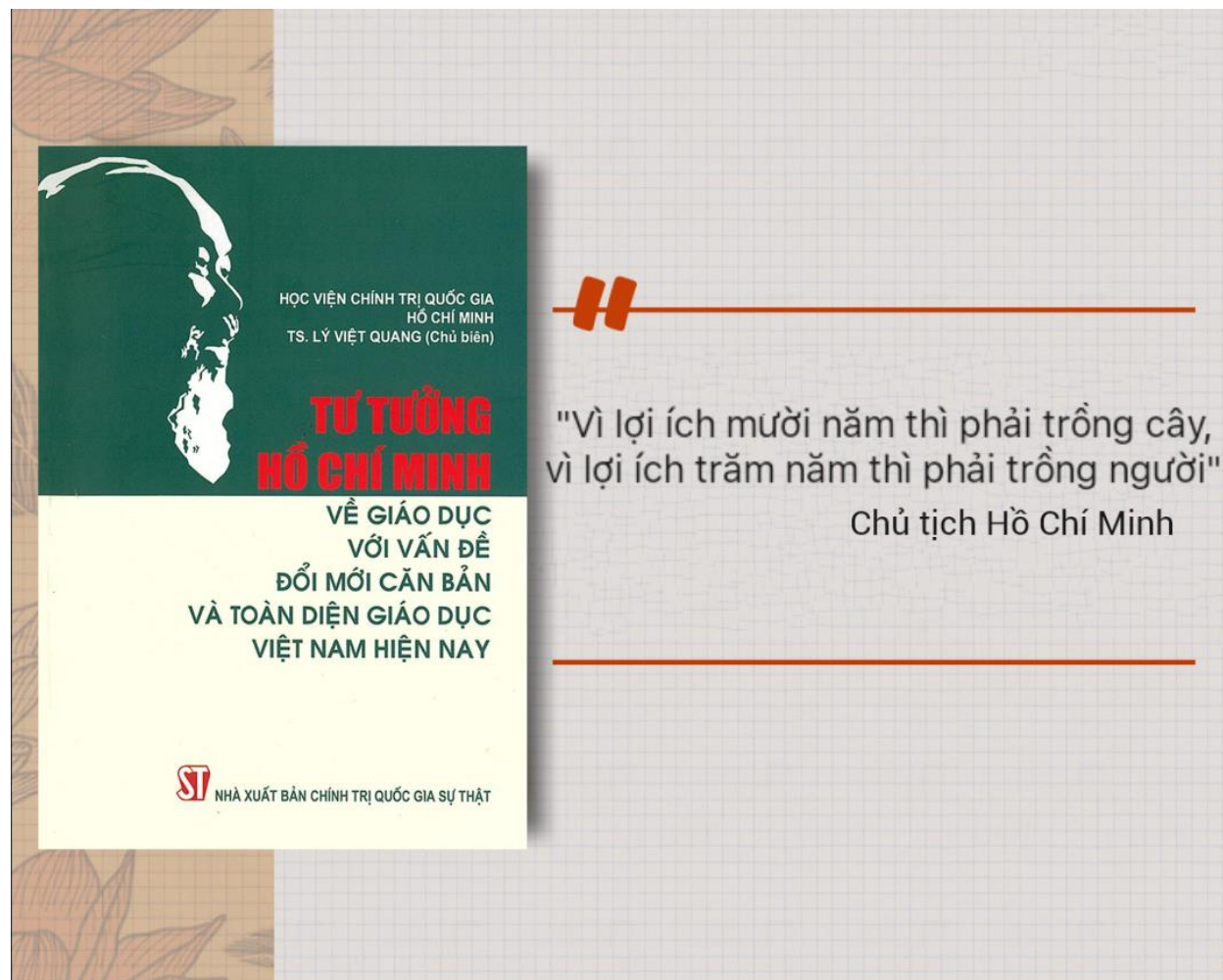
Địa chỉ liên hệ: hẻm 51, phường Xuân Khánh, quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Đơn vị công tác: Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật Chi nhánh tại Cần Thơ, số 316 đường 30/4, phường Xuân Khánh, quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Số điện thoại: 0854 22 5 724

Email: camlep80@gmail.com

Ấn phẩm: **TƯ TƯỢNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC VÀ VẤN ĐỀ ĐỔI MỚI CĂN BẢN VÀ TOÀN DIỆN GIÁO DỤC VIỆT NAM HIỆN NAY**



Tư tưởng Hồ Chí Minh là một kho tàng lý luận vô giá trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội,.. trong đó, có lĩnh vực giáo dục. Người đã để lại cho nền giáo dục Việt Nam di sản vô cùng to lớn và quý giá. Quan điểm cũng như chỉ dẫn của Người về giáo dục vẫn còn nguyên giá trị và trở thành kim chỉ nam cho định hướng phát triển sự nghiệp giáo dục - đào tạo Việt Nam trong quá trình đổi mới căn bản, toàn diện hiện nay.

Trong hành trình bốn ba khắp năm châu bốn biển, Người không chỉ quan tâm tìm đường cứu nước, giải phóng dân tộc đứng đầu, phù hợp với thực tiễn đất nước, mà còn chú ý tìm hiểu mô hình xây dựng một xã hội tương lai, trong đó có việc xây dựng một nền giáo dục mới, gắn bó với vận mệnh của đất nước, phát huy cao nhất mọi năng lực, phẩm chất vốn có của con người, thực sự vì con người, phục vụ sự nghiệp khai sáng, nâng cao dân trí và phát triển. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: “Nhiệm vụ giáo dục rất quan trọng và vẻ vang,... Không có giáo dục, không có cán bộ thì cũng không nói gì đến kinh tế, văn hóa. Trong việc đào tạo cán bộ, giáo dục là bước đầu”. Từ đó, Người nhắc đến phương châm: “Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”. Người nhấn mạnh giáo dục và đào tạo có vai trò vô cùng quan trọng trong việc nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, là động lực của sự phát triển. Do đó, đầu tư phát triển giáo dục sẽ đem lại lợi ích bền vững cho dân tộc, góp phần đưa đất nước sánh vai với các cường quốc năm châu trên thế giới.

Là vị lãnh tụ vĩ đại của cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là người đề ra những tư tưởng lớn về giáo dục, mà còn trực tiếp đặt ra nền móng khai sinh một nền giáo dục mới, cách mạng, toàn diện, với khát vọng đưa dân tộc Việt Nam sánh vai cùng bạn bè quốc tế. Ngay sau khi đất nước giành độc lập năm 1945, giữa muôn vàn khó khăn, gian khổ, Người đề cao nhiệm vụ chống “giặc đói”, thúc đẩy phong trào Bình dân học vụ nhằm xóa nạn mù chữ cho nhân dân. Người cũng là một tấm gương sáng về việc tự học, tự rèn luyện, đấu tranh bền bỉ không ngừng để hoàn thiện bản thân. Triết lý giáo dục của Người vừa kế thừa nền giáo dục truyền thống của dân tộc vừa mang tính hiện đại. Với Người, giáo dục luôn có vị trí đứng đầu, là quốc sách hàng đầu trong sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc và xây dựng xã hội mới tiến bộ hơn, văn minh và phát triển. Độc lập của dân tộc, tự do, hạnh phúc của nhân dân, sự hưng thịnh của đất nước không thể trở thành hiện thực nếu không có sự tham gia của giáo dục. Trong Thư gửi các học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên của đất nước sau khi giành được độc lập, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dặn dò các em học sinh: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các

cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”. Sứ mệnh của giáo dục là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài, tạo động lực cho sự phát triển, đưa nước nhà tiến tới dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Đó là sứ mệnh vừa có ý nghĩa trọng đại, vừa mang ý nghĩa nhân văn sâu sắc.

Trong Di chúc, Người từng căn dặn: “Sau kháng chiến thắng lợi, phải sửa đổi chế độ giáo dục cho phù hợp với hoàn cảnh mới của nhân dân”, nhưng trong thực tế, nền giáo dục Việt Nam hiện nay vẫn còn lúng túng, chưa tìm được lối ra thích hợp với hoàn cảnh đất nước thời kỳ đổi mới và xu thế phát triển của thế giới. Đại hội XIII của Đảng đã nhận định: “Đổi mới tư duy, hoạt động giáo dục và đào tạo còn chậm, chưa quyết liệt, chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra,... Chất lượng, hiệu quả giáo dục và đào tạo chưa cao. Nội dung, chương trình giáo dục và đào tạo còn nặng lý thuyết, nhẹ thực hành. Đào tạo vẫn thiếu gắn kết với nghiên cứu khoa học, sản xuất, kinh doanh và nhu cầu của thị trường lao động. Chưa chú trọng đúng mức đến phát triển phẩm chất và kỹ năng người học. Giáo dục “làm người”, đạo đức, lối sống còn bị xem nhẹ. Đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao chưa đáp ứng được yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội,...”.

Giáo dục có được làm tốt hay không vừa có tác dụng to lớn đến sự hưng thịnh hay suy yếu của một quốc gia, vừa là một tiêu chí để đánh giá mức độ phát triển hiện tại và triển vọng tương lai của quốc gia đó. Từ năm 1914, Tổ chức Giáo dục - Khoa học - Văn hóa của Liên hợp quốc (UNESCO) đã đưa ra tuyên bố: “Không có một sự tiến bộ và thành đạt nào có thể tách khỏi sự tiến bộ và thành đạt trong lĩnh vực giáo dục của quốc gia đó. Và những quốc gia nào coi nhẹ giáo dục hoặc không đủ tri thức và khả năng cần thiết để làm giáo dục một cách có hiệu quả thì số phận của quốc gia đó xem như đã an bài và điều đó còn tồi tệ hơn cả sự phá sản”. Ngày nay, nhân loại đang bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên văn minh, trí tuệ; chú trọng phát triển nền kinh tế tri thức, khoa học, công nghệ; chất xám - trí tuệ con người được xác định là nhân tố quyết định lợi thế cạnh tranh giữa các nền kinh tế thế giới. Giáo dục, do đó, càng có vai trò hết sức quan trọng.

Trước những đòi hỏi về phát triển kinh tế tri thức và hội nhập quốc tế, giáo dục càng phải được đặc biệt chú trọng, được xem là “quốc sách hàng đầu”. Việc đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam hiện nay là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước, là yêu cầu cấp thiết đối với ngành giáo dục. Tuy nhiên, để đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục nước nhà, phải xuất phát trên một triết lý giáo dục đúng đắn. Trong thực tế, dân tộc Việt Nam đã có một triết lý giáo dục vừa phù

hợp với thực tiễn đất nước, vừa mang tầm thời đại, làm cơ sở cho việc phát huy giá trị giáo dục truyền thống dân tộc và tiếp thu tư tưởng giáo dục tiên tiến của nhân loại. Đó là triết lý giáo dục Hồ Chí Minh.

Được ấn hành năm 2020, với nội dung chưa đầy 300 trang sách, do TS. Lý Việt Quang làm chủ biên, trên cơ sở làm rõ phương châm, triết lý giáo dục của chủ tịch Hồ Chí Minh, cuốn sách “Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục và vấn đề đổi mới căn bản toàn diện giáo dục Việt Nam hiện nay” đi sâu vào phân tích thực trạng giáo dục; đề xuất những phương hướng, nội dung, giải pháp vận dụng tư tưởng của Người vào đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam hiện nay. Qua từng trang sách, người đọc sẽ thấm nhuần được những giá trị quý báu trong di sản tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục; thấy được những quan điểm mới thể hiện tầm nhìn vượt thời đại của Người. Quyển sách cũng phân tích mục tiêu giáo dục không chỉ nhằm trang bị kiến thức khoa học, mà còn dạy làm người, phát triển toàn diện nhân cách người học. Đó là quan điểm về giáo dục toàn diện; là phương châm giáo dục gắn liền với thực tiễn đời sống; kết hợp chặt chẽ vai trò của nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục; là phương pháp dạy “sao cho dễ hiểu, dễ nhớ, nhanh chóng và thiết thực”, “tránh lối dạy nhồi sọ”; là phương pháp “lấy tự học làm cốt”, “học suốt đời”, “nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng”,... Những quan điểm cơ bản ấy tạo động lực cho nền giáo dục Việt Nam phát triển nhanh, bền vững, tạo tiền đề cho nền giáo dục nước ta hội nhập quốc tế, tiến bước cùng các nước phát triển trên thế giới, xây dựng một xã hội mới hòa bình, độc lập, tự do, hạnh phúc cho nhân dân. Từ đó, cuốn sách cũng góp phần trả lời những câu hỏi chưa có lời giải thỏa đáng rằng “Giáo dục Việt Nam hiện nay đang bị “khủng hoảng”, thậm chí có ý kiến dùng ba từ “lạc” để chỉ tình trạng hiện thời của nền giáo dục đất nước. Vì sao có tình trạng nêu trên?”, “Giáo dục của nước nhà vẫn chưa bắt nhịp được với bước đổi mới và phát triển mạnh mẽ của giáo dục thế giới. Nguyên nhân là ở đâu?” hay “Phải chăng Việt Nam vẫn chưa có triết lý giáo dục của mình?”.

Cuốn sách thực sự là tài liệu quý cho các cấp, các ngành, các nhà hoạch định chính sách giáo dục trong quá trình xây dựng, hoàn thiện và phát triển ngành giáo dục; người làm công tác giáo dục trong quá trình “trồng người”; cũng như tất cả chúng ta trong quá trình học tập, rèn luyện, hoàn thiện và phát triển bản thân.